

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДЕТЕЙ

THE
RAINBOW
A CHILDREN'S MAGAZINE

КОБЗАР

НАША ПОШТА

Наталка Пилипчук, яка недавно приїхала до ЗДА з Перу в Південній Америці, написала нам листа про свої перші переживання в Шикаго, де вона тепер живе й ходить до школи. Наталка була пильною читачкою „Веселки” ще в Перу. Вона пише:

Дорога „Веселко”! Ми, діти української школи св. Миколая в Шикаго, за Твоєю допомогою вивчаємо українську мову під проводом нашої вчительки п-ні Соломії Кавки. Ми, учні шостої класи, дуже вдячні Тобі за гарні оповідання, зокрема про Тараса Шевченка. Наша класа складає 3.00 дол. на Твій пресовий фонд.

У Шикаго я живу недовго. Перші, найщасливіші у своєму житті вакації я провела в таборі сумівської молоді під проводом подружки Марійки Яциків. Я навчилася багато рідних пісень, пізнала історію України та брала участь у здвизі. На таборі прочитала багато українських книжок.

Тепер ходжу до шостої класи. Учителька п-ні Терлецька і мої шкільні товариші допомагають мені вивчити англійську мову, і за цю поміч я дуже їм вдячна.

Вітаю Тебе щиро!

Відповідь Редакції: Дорога Наталко! Дякуємо Тобі за пам'ять, а всім учням і ученицям шостої класи школи св. Миколая в Шикаго — за пожертву на пресовий фонд. Тішимося, що Тобі добре живеться в ЗДА і що так гарно, приємно й корисно провела Ти цьогорічні вакації.

РОЗГАДАЙМО!

1. ВІДЧИТАЙТЕ!

Замість рисок вставте відповідні букви і прочитайте, що тут написано. Чиї це слова і чому українські діти вивчають їх напам'ять?

I.

Зд—ть—кр—що—не—с
Ні—го—Бо—я—Ди—ро
Та—ша—ав—У—а—на

II.

Лю—те—бр—мо—
Вк—ї—л—бі—е
І—не—без—ла—ну
Го—од—мо—і—е

III.

Сл—а—по—же
Не—ля—а—з—же
Що—я—сь—сві—
Чи—пра—а—я—вда
І—і—ді—

IV.

У—те—бра—мо—
Ду—те—тай—
І—жо—нау—тєсь
Сво—не—ра—сь
Бо—ма—за—ва—
То—Бо—ка—с

2. ЯКІ СЛОВА?

	1	2	3	4	
1	—	—	—	—	1. Мас дерево
1	—	—	—	—	2. Час їжі
3	—	—	—	—	3. Городина
4	—	—	—	—	4. Ім'я

На місце рисок вставити букви, щоб вийшли ті самі слова поземо й доземо.

— ** —

3. ЩО ЦЕ?

- а) Живе — лежить, умре — біжить?
б) Білая морква — узимку виростає, навесні — пропадає?

— ** —

4. ПИТАННЯ — ЗАГАДКИ

- а) Коли кінець є на початку?
б) Чим більше з неї береш, тим вона більша стає?

— ** —

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК за ЛИСТОПАД: (1) ЩО ЦЕ?

- (а) Головки капусти й маку; (б) кільця ланцюга; (в) дуб і жолуді. (2) ТВОРИ Т. ШЕВЧЕНКА: поземо: Петрусє, Утоплена, Кавказ, Марія, Сон, Причинна, Швачка, Русалка, Перебендя, Неофіти, Лілея. Доземо: Варнак, Княжна, Чума, Катерина, Муза, Чернець, Тополя, Доля, Сліпий, Саул, Єретик, Наймичка, Сова, Слава. (3) ЖАРТІВЛИВІ ПИТАННЯ-ЗАГАДКИ: (а) Кінь і вершник; (б) на камені.

— ** —

Спростування: Ребусик у листопадовому числі „Веселки” уклад Володимир Пилипчук, а не Богдан Лихо, як помилково подано — Редакція.

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа — 60 центів.

Адреса: „SVOBODA” — „Veselka”, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J., USA.

Редакція застерігає собі право виправляти прислані авторами матеріали. Передруки нових творів і ілюстрацій, вміщених у „Веселці”, тільки за попередньою згодою Редакції й Видавництва та за поданням джерела.

Обкладинка роботи М. Бутовича. Розділові заставки М. Бутовича, Е. Козака, П. Холодного.

“THE RAINBOW” — “VESSELKA”
published monthly by the Ukrainian National Association
81-83 Grand Street — Jersey City, N. J.
Subscription \$4.00 per year.

Entered as Second Class Matter at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:

П. Холодний — Гостина св. Миколая

ЇДЕ СВЯТИЙ МИКОЛАЙ

Ілюстрація П. Холодного

В небі метушня і рух,
Янголята працю мають:
Он одні несуть кожух
Для святого Миколая,

Інші лагодять санки,
Навантажують дарунки,
Світять край шляху зірки,
Шлють на землю поцілунки.

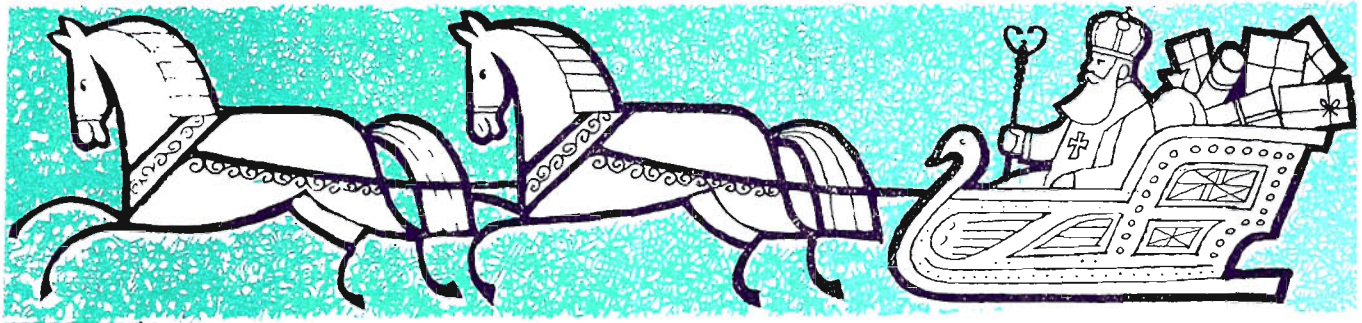
Сів у сани Миколай
В митрі й теплих рукавицях:
— Янголику, поганяй,
Щоб на землю не спізниться!

Пара коників летить,
Креше іскри підківками,
Сяє сріблом, мерехтить
Шлях, засіяний зірками.

Дітвора ж гуде, мов рій,
Жде на гостя нетерпляче:
Хто був чемний, той радій!
Хто нечемний був, хай плаче!

За Я. Вільшенком

Увага ШУГАЙ

Ілюстрація Л. ГУЦАЛЮКА

ЗАГУБЛЕНИЙ ЛИСТ

Сценка на вечір св. Миколая

ВІДСЛОНА

Галява серед дереє, посередині в
дуплі дерева поштова скринька з
написом: „Листи до св. Миколая”.

ДІТИ ідуть хоромом співаючи,
кожне тримає листа:

Поспішаймо, поспішаймо
Із листами,
Бо вже іде Святий з неба
Саночками!
Не забули ми листочки
Написати
Та й святого Миколая
Попрохати.

(Кидають по черзі листи у скриньку,
приговорюючи):

ГАЛЯ:

Мені ляльку!

ПАВЛУСЬ:

Мені книжку!

ЮРЧИК:

А для мене з гуми мишку!

ДАНКО:

А мені коня швидкого,
Ще і шабельку до цього!

ЛЕСЯ:

А мені цукерків трішки,
Шоколядок і горішків,
Торбу пряників медових
Круглобокх і здорових!

ПАВЛУСЬ:

Чи, бува, не забагато?

ЛЕСЯ (вражено):

Та ж іде багате свято!

ІВАСЬ:

Я собачки хочу дуже,
А цукерки — це байдуже!

ПАВЛУСЬ:

Ну, швиденько, швидко, діти,
Починає вже темніти!
Скоро вже приїде в гай
Наш Святитель Миколай.

(Діти, повкидавши листи, відходять
на залю між публіку).

(За хвилину з-за куців виходять
ВЕДМІДЬ, ВОВК, ЛИС і ЗАЄЦЬ).
ВОВК:

Гей, Бурмиле, чи ти чув,
Чи ти бачив, хто це був?

ВЕДМІДЬ:

Бачить — бачив, чути — чув,
Але що це — не збагнув!

ЛИС:

До святого Миколая
Діти тут листи вкидали.

ЗАЄЦЬ:

І утелос розказали
Все, чого собі бажають.

ВОВК:

Жаль, ой жаль тяженький,
брате,

Що не вмiєм ми писати!

(Замріяно)

Дуже — ах! — хотів би я
Хоч маленьке порося!...

ЗАЄЦЬ:

Е, стидайся! У Святого
Як проситимеш такого?
Краще побажай собі
Ось капустоньки хоч дві!

ВЕДМІДЬ:

Ну, смішний ти, Куцохвостий!
Та ж хіба коли Вовк постить?
Вовк — все вовком, а ось я
З'їв би меду горщик, два.

ЛИС:

Звісно, мед — це не найгірше,
Але курочку смачніше
Заїдати на обід —
Та про це просить не слід!
У святого Миколая
Я хоч масла попрохаю.

ВЕДМІДЬ:

Чути — здаля щось гуде!
Може вже Святий іде?

(Звірі ховаються)

(Вбігає двоє дітей, ЛЮБА й ЗЕНЯ).

ЛЮБА (голосно плаче)

ЗЕНЯ:

Ой, не плач! Ой, почекай!
Бачиш, ось і лісу край!

ЛЮБА:

Є і скринька, Зеню мила,
Та... листочка я згубила!
(Знову плаче)

ЗЕНЯ:

Ну, не плач же, не ридай!
Та ж Святитель Миколай
Знає наші всі бажання,
Всі надії, сподівання!
Хоч листочка ти згубила,
Добрих вчинків ти зробила
Певно більше, ніж ми всі.
Ти цукерків не їси,
Шоколяди не купуєш,
Але гроші всі даруєш
Тим убогим діточкам,
Що за океаном там.

ЛЮБА (втерла сльози, всмігнула-
ся):

Ах, ти Зеню язиката,
Ти забула розказати,
Скільки ти дала грошей
Для убогих цих дітей!

ЗЕНЯ:

Годі, на хвальбу не час!
Чуєш? Хтось іде до нас!

ВОВК (виглядає з-за куца, трима-
ючи листа в зубах):

Я доріжкою ішов
І листок оцей знайшов.

ВЕДМІДЬ:

Це ж оця панянка мила
Знехотя його згубила.
Кинь скоріш листа у скриньку,
Щоб потішити маленьку!

ВОВК (міцно тримає листа лапою):

О, ні-ні! О, ні! Я сам

Вже його Святому дам!
Може стане він добріший,
Дасть м'яся мені радніше.
ВЕДМІДЬ (наслухує):
Швидко! Вовче, кинь листок!
О, вже чую скрип санок!
ВОВК (заперечує головою й лапами,
обидва ховаються).
ЯНГОЛИ (входять хором, співаючи „Щедрика” і подзвонюючи дзвіночками).

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ (вибирає листи із скриньки, два янголики розкривають їх і подають йому, він їх по черзі прочитує і промовляє до залі):
Ну, ось, діточки, до вас
Я прийшов у добрий час.
Знаю, пильно ви учились,
Вранці, ввечері молились,
Тата, маму поважали,
Рідну мову шанували,
Тож всім чемним діточкам
Подарунки я роздам.

ЯНГОЛИ (вносять подарунки).
ВОВК (виглядає і знов ховається).
ЯНГОЛ:

Гляньте тут, Всечесний Отче,
Щось цей Вовк сказати хоче.

ВОВК (підходить вклоняючись):
Ви простіть мені, що я...
Бо знайшов я тут листа
І не вкинув ще у скриньку..
(Кладає листа і швидко відходить).

ЯНГОЛ (розпечатує листа):

Ах, це та маленька Люба,
Що так пильно чистить зуби,
Точно в школу все вчащає
І все грошики складає
Для дітей, що там, за морем
Терплять ще біду і горе.

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ (до Люби):

Я про тебе пам'ятаю,
Гарну лялечку тут маю.
(Подає Любі подарунок).

ЯНГОЛ (до Зені):

І для тебе, і для всіх
Є дарунків повний міх!

...>>> <<<<

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ:

Але спершу, янголята,
Обдаруйте всі звірята,
Що ні в лісі, ні у полі
Не робили шкоди злої.

ЯНГОЛ:

Вовкові ось тут ковбаска —
Вовчику, бери, будь ласка!
Лисові — дві круглі шинки —
Це для тебе лакоминки!
А Ведмедеві, нівроку,
Бочка меду круглобока.
Зайку, ближче підійди но —
Моркви тут тобі торбина!

ЗВІРІ по черзі підходять, одержують подарунки і, підстрибуючи з радості, зникають за лаштунками.

ЯНГОЛИ беруться за руки і, виходячи наперед, співають „О хто, хто, Миколая любить”.

Роздача подарунків*.

* ЧОРТИКА можна вивести при роздачі дарунків, якщо цього бажать собі впорядники вечора.

Іван КЕРНИЦЬКИЙ

ЛЕСЯ І ОЛЕСЯ

Коли, буває, в хату приходять гості і кажуть:
— О, ти, Лесуню, маєш гарного братчика! —
тоді Леся додає з почуттям гордості:

— І сестричку!

Гості дивуються:

— Та невже! Ми й не знали, що в тебе є сестричка! Де ж вона? Як зветься? А Леся каже:

— Вона в Німеччині. І зветься — Олеся!

Бо це було так...

Як почали дівчатка в Лесиній 1-ій класі складати свої пожертви на допомогу українським дітям в Європі, Леся сказала вчительці:

— Прошу пані, я мала свої уродини і тітка Галя подарувала мені п'ять доларів. Але ці гроші не дуже мені потрібні, і я хочу переслати їх нашим бідним дітям у Німеччині. Я просила б, щоб їх передали дівчинці, яка називається так, як я, і має стільки ж років, як я.

Учителька посміхнулася і сказала: „Добре, Лесю”, — хоч тоді ще не могла Лесі приобіцяти, що якраз таку дівчинку можна буде підшукати. Та по якомусь часі прийшла вістка з Німеччини, що в Мюнхені знайшлася така дівчинка, якої бажала Леся. Має стільки ж років, як наша Леся, значить сім закінчила, має такі ж великі, сині очі, як Леся, навіть подібні дві косич-

ки на голові, що їх колись, в Краю, називали жартівливо „мишачі хвостики”. Вправді цю дівчинку звать вдома не „Леся”, а „Олеся”, ну, та це ж те саме ім'я.

Олеся ходить до суботньої школи, де вчиться української мови, тож і написала вона нашій Лесі гарного листа з подякою за дарунок, прислала їй свою фотокарточку, а наприкінці звернулася до неї з таким проханням:

„Дорога Лесю! — писала, — я знаю, що Ти маєш добре серце і не відмовиш моїй просьбі... Бачиш, я тут почуваю себе дуже самотньою: в мене немає ні братчика, ні сестрички. Мій батько хворий, лежить у санаторії, мати ходить до праці, а в будинку, де ми живемо, все навколо чужі діти. Так будь Ти моєю сестричкою.

Леся з радістю погодилась, і так, несподівано, придбала собі сестричку в Німеччині.

Звичайно, наша Леся ніколи не забуває про день народження своєї сестрички, ні про св. Миколая чи Ялинку. Ці нагоди вона використовує, щоб допомогти Олесі чимнебудь, бо добре знає, що українським дітям у Німеччині важко приходиться і вони лише можуть мріяти про той добробут, що є тут, в Америці. Також і тепер, на св. Миколая, наша Леся приготувала Олесі гарний даруночок.

НЕЗВИЧАЙНИЙ КВАРТИРАНТ

Був теплий літній вечір. Ще тільки почало темніти, і за садками небо ще палало жовтогарячою загравою. В саду господиня варила вишневе варення, і його пахощі зливалися з запахом відцвітаючого липового цвіту. Кругом панували тиша і спокій. Вже всі повернулися з роботи, вже й повечеряли, чим Бог послав, і тепер лишалось зо дві години приємного спочинку на свіжій повітрі.

За воротами зібралися діти. Сьогодні вони не вганяли, як завжди, а посідали на морижок і жваво обговорювали дуже цікаву справу.

— Коли ж він має приїхати, отой наш новий квартирант? Може і не приїде?

— Мама казали, що обов'язково приїде, просив навіть постіль постелити, — відповів кирпатий хлопець. — Певно, багато речей має, довго збиратися мусить.

— О, то ми будемо чекати. Ми ж всі речі йому перенесемо! Часом, як добрий пан трапиться, то дасть яку копійку за поміч, — сказав маленький, але міцний і м'язистий хлопчина.

— Я мусів би все сам попереносити, бо це ж наш квартирант! — незадоволено заперечив син господині.

— А чи ми не ділимося всім між собою? Ти забув, як я тобі віддав половину грошей за вловлену рибу? Я ж їх сам уторгував! — докоряв йому товариш.

— Їде! Їде! — перебили їх діти. — Онде візник їде! То, мабуть, ваш квартирант. Ховаймося, бо, може, то якийсь лихий пан. Часом такий і багатом може дати!

Діти, як горобці, кинулися за ворота. Цікавість перемагала страх. Дехто сховавсь у бур'яни, а найменший попав у кропиву, але мовчав, бо боявся кричати.

Візок зупинився, і звідти вискочив присадкуватий, кремезний старший чоловік, чепурно вдягнений в ясне вбрання. Очі його виглядали досить суворо з-під нахмурених брів. Не звертаючи уваги на візника, чоловік кинувся за ворота.

— А ви що тут робите? — крикнув він. — Ось я вам дам! Ану, зараз же всі вилазьте!

Діти почали виходити зі своїх схованок. Декого дивний гість сам знаходив і витягав за руку. Визволивши малого з кропиви, він спитав:

— А що, пече? А чого ж ти, дурнику, туди заліз?

— Вас боявся, — відповів малий.

— Чого ж ти мене боявся? Чим я такий страшний?

— А ви ж казали, що зараз нам „дасте”, — промовив, осмілівши, син господині.

— Казав — і дам! Ось вам цукерки. Я завжди повні кишені їх ношу — для дітей. Беріть!

Діти кинулись на солодощі. Вони рідко коли ласували й тепер поспішали схопити своє маленьке щастя в руки. Нарешті згадали, що треба ж попереносити панові речі.

— Чи можна ваші речі занести в хату? — спитав син господині.

— Переносьте, дякую вам, — згодився приїжджий, — але наперед вам кажу, що не можу заплатити, бо грошей не маю. Я — дуже бідний.

— Ми перенесемо і без грошей. А де ж ваші речі?

— А ось, хіба не бачите? — і приїжджий подав їм невеличку валізку та широку дошку, завинену в сіре полотно.

— Оце все? — не повірили діти. — До нас один пан приїжджав, то за ним речей дві підводи навезли.

— Я ж тобі казав, що я дуже бідний, — за-

сміявся приїжджий. — Та давайте ж познайомимось! Як вас звать?

— Мене Івась, а того — Степан, це Марійка, а то — її сестра Оріся... Той веснянкуватий — Сергійко, а це син вашої господині Левко. Він у нас за старшого. А як вас звать?

— Мене... — сказав приїжджий, — називайте мене просто дядьком Тарасом. Так мене всі діти звать.

— Добре, дядечку Тарасе! Як добре, що ви такі веселі й зовсім не злі! А ми були полякалися! А ось і господиня йде.

Господиня привітно всміхнулася і привітала свого квартиранта.

— Чи подобається вам тут? — спитала вона.

— Як може щось на Україні не подобатися! — вигукнув гість. — Та мені тут і пусте поле радше здається! А вже тут, у вас, і справді гарно, липи пахнуть, і вишні якісь особливі, ніби медові...

— Свіже варення саме доспіло, — засміялася господиня. — Просимо до чаю.

— Дякую, тільки ж не погнівайтеся, господине, що мушу деякий час на борг у вас жити. Нічого тепер не маю, але, дасть Бог, дістану десь.

— Та ви не журіться, живіть собі з Богом, я вам вірю, бо ви до дітей добрі, — промовила ласкаво господиня.

— Так, я сам думаю, що хто любить дітей, того Бог милує, — відповів гість. — Тому то я і приятелюю з дітьми. Хочу бути Богу милим. А що я ще на них добре не надивився, будьте ласкаві винести мені чаю в садок, ми ще з товариством трохи погуторимо.

Господиня пішла в хату, дивуючись на незвичайного гостя, якому не обривають галасливі діти.

Діти вже занесли речі дядька Тараса до кімнати і тепер обсіли його під вишнею.

— А звідки ви до нас приїхали? — поцікавився Левко. — Здалека?

— З Московщини, сину мій.

— То ви — москаль? — здивувався хлопець. — А так же добре по-нашому говорите.

— Який там я москаль, синку, — гірко засміявся дядько Тарас. — Я тільки жив там, бо мене не пускали в Україну. А перед тим десять літ пробув у киргизьких степах, куди мене заслала московський цар.

— А де це, дядечку? З наших людей там ніхто не бував.

— І бодай би ніколи не був! — сказав гість. — Там пустеля, німа й бездушна. Якби не добрий комендант форту, де я проживав, та його дочка Наталка, я був би з нудьги помер. Але цур йому, мої любі! Тепер я на Україні, і почуваю себе, як у раю.

З будинку вийшла господиня, несучи посуд до чаю.

Дім у Києві, в якому жив Т. Шевченко. Тепер там музей Поета

— Ось, пане, — не знаю ще вашого імени, — я збрала вашу білизну прати і знайшла в хусточці гроші.

— Справді? — щиро здивувався дядько Тарас. — А я й не знав, що маю гроші. Ну, діти, гуляємо сьогодні. Хто у вас за отамана?

— Левко, ось він! — показала Оріся.

— На, маєш тут карбованця, накупи маківників, бубликів, цукерок — щоб на всіх вистачило. До пізнього вечора гомоніли діти з своїм несподіваним добродієм, співали, качалися по траві, навіть танцювали, як хто вмів.

І кожному снився тієї ночі новий чудовий друг, дядько Тарас — славний поет України, Тарас Григорович Шевченко.

ЩО ЧИТАТИ?

Хто цікавиться життям тварин, далекими, незваними країнами та красою природи і хто любить захоплюючі пригоди в диких пралісах, хай придбає собі книжку індуського письменника Д. Г. Мукерджі „Пригоди хороброго голуба” — про двох чудових друзів, хлопця й голуба. Ця гарна й виховна книжка здобула собі славу в цілیم світі й була перекладена на багато мов. Її український переклад має в новому виданні 16 цілосторінкових ілюстрацій. Хто її прочитає, матиме подвійну користь: переживе в уяві багато цікавих подій і ознайомиться з життям великої азійської країни, Індії.

**ВІДНОВЛЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „ВЕСЕЛКУ”!
ПРИСДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!**

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Всіх передплатників „Веселки”, які залягають з передплатою, просимо негайно вирієняти свою заборгованість, інакше прийдеється стримати їм висилку журналу.

Казка восьма

Про те, як громадка захотіла знайти кращу
для себе батьківщину

(Продовження)

Проминула ніч, і зійшло сонце. Павучки прокинулися й почали смикати за ниточки. Гноми почули це і також попрочилися.

— Ну, снідайте, і в дорогу! — скомандував павучок. — Повіває вітрець, а це нам якраз на руку.

Гномики швиденько повмивалися росою, поснідали зернятками з шишок і заходились помагати павучкам ладнати літаки в дорогу. Треба було повідчіплювати ниточки „бабиного літа” від галузок і розпустити їх у повітрі.

Робота йшла важко. Нитки обважніли від роси, пообвисали, заплуталися серед гілля, і більше їх нарвалося, як відчепилося. Зажурилися гноми. Почали навіть сперечатися та дорікати один одному.

— А я казав: не треба летіти, треба йти пішки! — говорив один.

— А я казав: шукаймо нового краю десь ближче. Ні, вам схотілося далеко. Масте! — додав другий.

— Ви всі зле говорили, — викрикував третій. — Треба було сидіти на місцях, де сиділи, і задовольнятися тим, що мали.

Ну й накиннулися ж гноми на того третього!

— Кажеш: задовольнятися тим, що мали? Боятися шукати кращого життя? Хто не хоче добиватися кращого, ганьба такому! Не місце йому в нашій громаді!

Злякався гном, що висловив таку нерозумну раду, і утік десь у куток. Але Зуньо таки знайшов його і притягнув перед усіх. Винуватий присягався, що вже ніколи нічого не скаже, поки добре над тим не подумає.

— Слово — не горобець, вилетить — не зловиш, — сказав Дадко. — А хто сказав дурне, мусить відбутися кара. Кара для одного є пересторогою для всіх інших. Відріжемо тобі половину борода.

Поки гноми радили над карою, павучки остаточно переконалися, що їхні літаки летіти далі не можуть. Сповістили й гномиків про це.

Аж за голови вхопилися бородаті чоловічки.

— Що ж ми будемо тепер робити? Та ж ми так і погинемо на цій хвої!

Павучок тільки посміхнувся.

— А ви думаєте, що коли наші літаки поспувалися, то ми вже й залишимося на місці? Може, перша невдача знеохочує людей, але в нас так ніколи не буває. У нас, як бракує одного, то знаходиться друге. Ось дивіться!

Павучок повів лапкою навкруги. На всіх верхах дерев сиділи чорні павучки й випускали в повітря нове павутиння. Ниточки видовжувалися, видовжувалися, а далі почали підійматися до лугу.

— Сідайте! — скомандував павучок гномам.

Миттю, мов коники-стрибунці, повскакували бородаті люденятка на нові літаки, забувши і про суд, і про кару.

Павутинки відірвалися від галузок і попливли з гномами в синю далину.

Пильно зорили гномики вниз, прислухалися й придивлялися, чи то вже та країна, якої їм треба. А летячи, співали пісеньку, що її придумав поет Бринь-Таратайко:

„Гай-гай-гай!
Вітре, повівай,
Нас неси над води,
Понад гори, гай!
Перед нами десь далеко
Гарні люди, гарний край.
Вітре, повівай!”

Та нараз як закричить Бринь-Таратайко:

— Зуню, уважай! Сушить вітер роси, будеш, Зуню, босий. Падає в струмок Зунів чобіток!

Не вспів Зуньо підняти ніжку й подивитися, чи Бринь-Таратайко жартує, чи правду говорить, як чобіток його ізсунувся й полетів униз. Зуньо лишився з одним чобітком. Хотів був зарепетувати, затримати літаки, але передумав: і так його б не послухали та ще й висміяли б, що власного чобота не встеріг. Махнув Зуньо рукою та й сказав:

— Хай летить! І так ніхто з одного чобота потіхи не матиме. А як хто знайде, то хай від Зуня на пам'ятку сховає.

Потім Зуньо приклав долоньки до уст і загукав униз:

— Діти! Діти! Я згубив чобітка! Шукайте!

Не знати, чи хто з дітей чув, як гукав Зуньо, але гноми цілу дорогу мали з кого сміятися, а Бринь-Таратайко аж зіпрів, укладаючи про Зуня віршички:

„А наш Зуньо — гава, гава,
Боса ліва, взута права.
А наш Зуньо далі спить,
Хочє бороду згубить!”

І гномики підхоплювали, співаючи всі разом:

„Ой, бім-бом,
Зуньо — славний гном.
Чи таке хто диво бачив?
На одній нозі він скаче.
Хто так ходить: бом-бім-бом?
Це, напевно, Зуньо-гном!”

Так і не запримітили гноми, як прилетіли в якусь нову країну. Сонце вже було високо, вітерець притих і літачки поволі знизилися.

Уперше в своєму житті побачили бородаті чоловічки величезні будинки з цегли. Над будинками стояли височенні комини, такі високі, що павутинки мало що не зачепилися за них.

— Що це за край? — запитав Дадко павучка.

— Край великих фабрик, — відповів павучок. Він був гордий, що знає світ краще від Дадка. — У цих будинках стоять великі машини, які виробляють усе, що людям потрібне. От, наприк-

лад, матерію на одяг, скло до вікон, ліки для хворих, кулі до гармат.

— А що вони виробляли б для нас, коли б ми тут залишилися? — запитав Дадко.

— Для вас? — здивувався павучок. — Для вас нічого.

— Летімо, летімо чимскоріш! — закричав Дадко. — Брати гномики, натягайте павутинки, скеровуйте їх геть звідси! Не для нас цей край!

Шарпнули гномики за павутинки, піднялися вгору й попливли далі. Ще були над тим самим краєм, як почули знизу пісню.

— Чуєте? Чуєте? — заметушився Бринь-Таратайко. — Може цей край не такий і поганий, як каже павучок. З пісні найкраще пізнаємо душу цього народу. Слухаймо.

Принишкли гноми, уважно прислухаючись до кожного слова пісні, до кожного звуку.

А пісня була, як грюкотання млина чи великої машини. Не було в ній ні співучости, ні лагідности. Переглянулися гноми й покрутили носами. Махнув рукою і Бринь-Таратайко. А Дадко сказав:

— Бринь-Таратайкова рада добра. Будемо тепер не тільки дивитися на людей, але й слухати, як вони співають. Летімо далі!

Полетіли гноми і, щоб не чути пісні знизу, завели хором свою:

„Гай-гай-гай,
Вітре, повівай!
Нас неси за гори
Понад ріки, море,
Понад поле й гай.
Перед нами десь далеко
Гарні люди, гарний край,
Вітре, повівай!”

Високо, високо понад задимленими коминами летіли гномики. Щосили натягали павутинки і навіть самі дмухали, помагаючи вітрові. А Зуньо так старався, що мало не згубив і другого чобітка.

— ◆ —

КУТОК ЮНИХ АВТОРІВ

ПЕРЕД РІЗДВОМ

Мороз щипає руки
І щоки червонить;
А я біжу зі школи —
Брат пробує зловить.

Згори пушок біленький
Все падає, мов рій,
Вкриває він земельку —
Тепліше буде їй.

Прикрив траву і квіти,
Дерева обсыпа.
І радуються діти:
Різдво вже наступа.

Ориця СЕНЮК

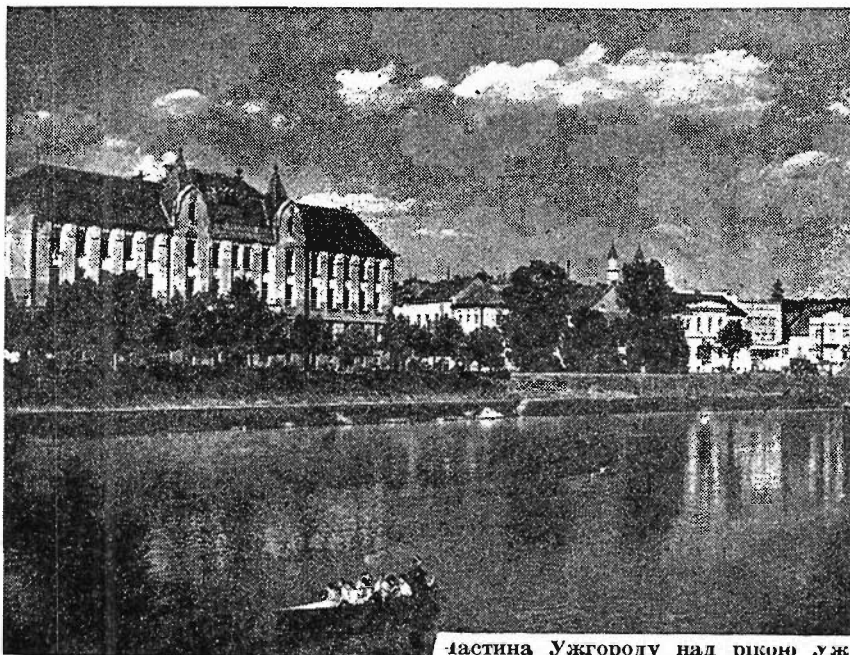
У Ж Г О Р О Д

Де дрімають гори
В срібних мряк коронах,
Де плюскочуть плеса
Чистих Ужа вод,
Де на схилах спіють
Винограду грона,
Там у сонці мріє
Місто Ужгород.

Ужгород — столичне
Місто Закарпаття,
Там камінний замок
Кругло сім віків,
Мов незламний лицар,
З тугою й завзяттям
Дивиться за гори
Ген туди, де Львів.

Знає Закарпаття:
Україна — мати,
Київ — рідний батько,
Львів — єдиний брат,

Разом їм боротись,
Волю добувати,
Разом вибиватись
З-за тюремних ґрат.

Частина Ужгороду над рікою Уж

УЖГОРОД — СТОЛИЦЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

Дорогі читачі! Живемо далеко від землі наших батьків і дідів — від рідної України. А рідна вона тому, що там наш рід, там жили наші предки і всі ми родом з України. Не бачили ми землі наших прадідів, але знаємо, що це багата і чарівно-гарна земля! Прийде час, коли пощастить нам побачити її власними очима, а поки що читаємо про неї у „Веселці” і в книжках, оглядаємо її на картинах-фотографіях.

У попередніх числах „Веселки”, читаючи про різні міста України, наче мандрували ми по українській землі. І ось на закінчення нашої цьогорічної мандрівки завітаймо до ще одної мальовничої частини нашої землі — на Закарпаття.

Погляньте на мапу України — ось в її південно-західній частині відвідали ми недавно Буковину з головним містом Чернівцями, опісля давній княжий Перемишль. Сьогодні перейдімо з Перемишля прямо на південь — на другий бік гір Карпат і попрямуємо до міста Ужгороду. Це й є столиця Закарпаття — Карпатської України.

Ужгород дуже давнє місто. В XI столітті тут правив князь Ляборець, який був намісником великого князя Київської України. У 1241 році до міста вдерлися татари, пізніше заволоділи ним сусідні мадари. З того часу Ужгород і все Закарпаття довгі століття перебували під малярським володінням, але українці-закарпатці не забували своєї мови та своїх звичаїв і завжди прагнули до волі.

І ось у 1938-1939 рр. закарпатські українці проголосили свою хоч невелику, але власну самостійну державу — Карпатську Україну. Створили своє військо — Карпатську Січ, і головою уряду став отець Августин Волошин. Однак, недовго тривала воля. На молоду державу насунули ворожі малярські війська. Карпатські Січовики

Збір винограду на Закарпатті

боролися, як леви, але ворог був багато сильніший. Встоятись не було сили. Тепер Карпатська Україна під владою большевиків. Карпатські українці не забувають і ніколи

не забудуть березневих днів 1939 року, бо це найбільші історичні дні в історії цієї української землі.

Ужгород розташований на обох берегах ріки Уж, на мальовничих схилах Карпат і потопає в зелені садів. У центрі міста на скелястому горбі стоїть старовинний замок. У місті є університет, школи, бібліотеки, музеї. Мешканців коло 50 тисяч.

В околицях Ужгороду багато виноградників, а далі — менші міста та села. Ось Мукачів із старовинним монастирем, де була велика й дуже цінна бібліотека. Багато тут різних фабрик — взуття, меблів, одягу та інших. Недалеко Мукачева стоїть замок — цінна історична пам'ятка. Але найцінніше для нас місто — це Хуст, бо власне тут зібралися в березні 1939 року представники всього Закарпаття на спільні збори — Сойм і тут проголосили ство-

рення держави — Карпатської України. Хуст дуже мальовниче місто — оточують його з усіх боків три ріки, Тиса, Ріка і Хустиця, а навколо височіють гори, вкриті бучковими лісами. Біля міста знаходяться руїни старовинного замку.

У селах живуть давні мешканці Закарпаття. Славні вони своїми прекрасними одягами і своїми виробами з дерева — різьбами, вишивками та чудовими писанками, що їх пишуть-розмальовують перед Великоднем.

Закарпаття — чарівна частина України. Кучеряві, вкриті лісами гори, поперетинані гірськими ріками й потоками, веселять око і душу. А закарпатці — вірні сини України, і ніколи не забудуть вони 1938-1939 рр., коли власною кров'ю окропили свою волю.

Антін ГАЙОВСЬКИЙ

ДЕ ГОРИ КАРПАТИ...

Де гори Карпати, там рідний мій край,
Там Тиса сріблиста збігає в Дунай,
Над горами звільна ширяє беркут,
З верхами говорять там Черемош, Прут.

Уліті вівчарик маржину пасе
І звуки сопілки по горах несе,
Дівчата співають в селі „чабана”,
А хлопці танцюють гуртом „аркана”.

В ніч довгу бабуся кудельку пряде,
Про папороть казку внучатам веде,
А дід — про ведмедів, орлів і ліси,
Про Довбуша, війни та давні часи.

Пояснення: Тиса — річка в Карпатській Україні; Черемош і Прут — карпатські ріки в Галичині; беркут — гірський орел; маржинка — так гуцули в Карпатах називають свою худібку.

У Карпатах зимою порою

Народне гуляння на Гуцульщині

ПРО ХЛОПЦЯ, ЩО ХОТІВ СТАТИ АСТРОНАВТОМ

Довгих 18 років тому в далекому, але дорогому нам усім Львові прийшов на світ русявий синьоокий хлопчик Юра. Незабаром на руках у мами переїхав він до табору втікачів у Німеччині.

І ріс там Юра, веселий, моторний, трохи збиточний, цікавий до всього, а найбільше до літаків. Бувало стоїть із задертою вгору голівкою та слідкує уважно за срібними птахами, що ширяють у голубому безхмарному небі. А потому задуманий іде до свого „бльоку” та довго щось міркує. Вже тоді потайки плекав мрії стати аеронавтом-конструктором і полетіти ген попід небеса в Україну. Цього Юра гаряче бажав.

Ці дитячі мрії поволі змінювались у пляни і цілком захопили Юру, коли він став школярем. Коли приїхав до Америки, нам, його товаришам, не раз доводилося вислухувати його різні інтересні пляни і задуми. Звичайно, кожний із нас був готовий хоч би зараз сісти з ним у літака та й полетіти туди, де тепер бідно й сумно, — на нашу рідну, дорогу Україну.

Юра був веселий і помисливий у грах та забавах, а при тому хлопець доброго серця. Ми його любили й радо з ним зустрічались. Декілька років тому я запросив його на свої іменини. Чи вгадаєте, з чим він прийшов? Приніс мені прегарний модель ще не склесного літака. Я втішився цим дуже і заздалегідь роздумував, де поставлю завтра літака. Це не було легкою справою, бо всі полицки в моїй кімнаті вже були заставлені моделями різних машин.

Ми перейшли бавитися в іншу кімнату. Не знаю, скільки часу минуло, коли ми помітили, що Юри між нами немає. А як думаєте, де він був? Сидів у кутку і з захопленням кінчав клеїти модель. І не помогли грізні погляди його старшого кузена Ярка, ні дівчинки Аді, що сіпала Юру за рукав. Устав він щойно тоді, коли літак був зовсім готовий.

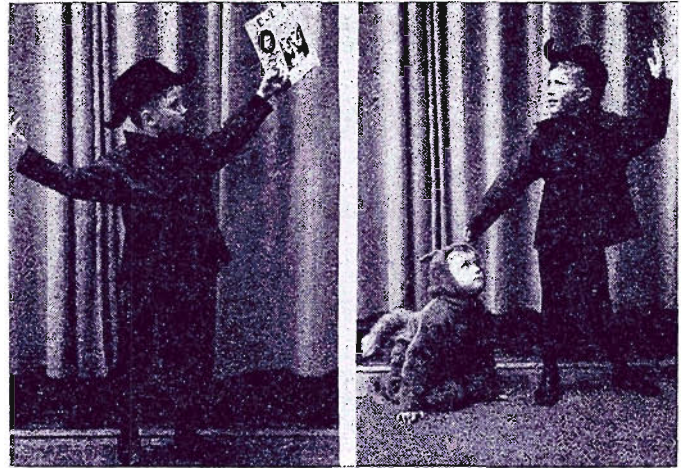
Лише тоді усвідомив він, що, власне, позбавив мене найбільшої приємності від свого дарунка. Засоромивсь і тихо сказав:

— Бачиш, Андрійку, я ще такого моделю не мав і хотів тільки розглянути — та якось зліпилося...

Чи Юра здійснив свої мрії? Ні! Ні, бо немає його вже між живими... Жорстока недуга зломилася цього сильного духом хлопчину, Юрка Андрія Рабія. Якраз у вересні минув рік, коли родина і приятелі при численній участі пластунів відправили його у вічну дорогу... Тепер, може, душа русявого синьоокого юнака літає над нашими зеленими Карпатами та милується їхньою красою.

Андрійко В. ШУЛЬ

ЖИВИЙ ЧАП-ЧАЛАП

Хочете бачити живого Чап-Чалала? Ось на першій світлинці наш читач Олег Стецьк з Брукліну, Н.Й., на пластовій костюмовій забаві передягнений за Чап-Чалала тримає „Веселку”. На другій світлинці — Олег „Чап-Чалал” і його братчик Маркіян, передягнений за Білку-Вову.

КУТОК РОЗВАГ

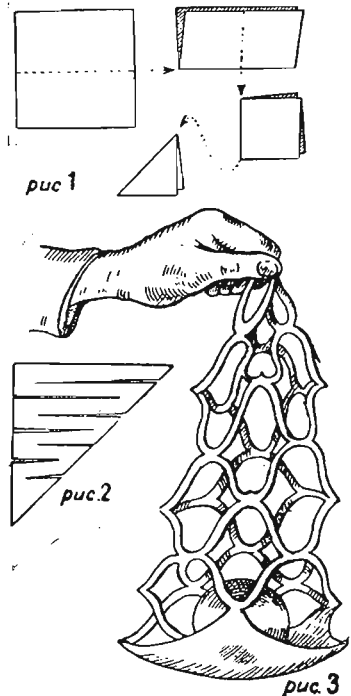
МАЙСТРУЙМО САМІ

Ось знову довгі, холодні зимові вечори — час на читання книжок і на веселі цікаві розваги. Найкраща розвага — це майстрування з дерева, вирізування з паперу, будова з картону літаків і ракет, а дівчаткам — вишивання українських народних узорів-вишивок.

Дуже дотепні бувають усіякі вирізування з паперу — ось сьогодні спробуйте зробити гарний паперовий кошечок.

Візьміть квадратний листок паперу, складіть так, як показано на рисунку 1, тоді ножицями зробіть нарізи так, як показано на рисунку 2. Ось кошечок і готовий. Покладіть у нього яблучко — кошечок розтягнеться, наче зроблений з сітки.

А всі ви напевно вмієте робити паперові вітрячки, човники й шапочки.

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПРИПОВІДКИ

Говори мало, слухай багато, а думай ще більше.
Лінивий у своїй хаті змокне.
Зерно до зерна, та й мірка повна.
З водою та вогнем не жартуй.

ДИМА

Ілюстрація Е. КОЗАКА

СНІЖИНКИ

**Сніжиночки-іскриночки
Кружляють угорі,
А дівчинка Мариночка
Гуляє у дворі.**

**Все бігає з санчатами
І возить по сніжку
Ведмедика пухнатого
І лялю в кожушку.**

**А з ними теж проїхатись
Сідають в саночки
Сніжиночки-іскриночки
Веселі блискітки.**

СНІГОВІ ЗІРКИ

Який же це мистець поробив такі чудові зірки та й з чого ж вони? Чи знає хто з вас?

О, цей мистець вам усім добре відомий. Він зветься мороз, а зірки — це ж ті маленькі сніжинки, що білими метеликами злітають на землю та вкривають її білим килимом.

Придивіться добре сніжинці, що впаде на чорну матерію. На чорному найкраще можна бачити, що кожна сніжинка, — це чудова шестибічна зірка, зроблена так майстерно, що навіть тяжко її нарисувати. Ще краще можна побачити її крізь побільшуюче скло, що зветься сочка. А з чого зроблена отака зірка-сніжинка?

Усім відомо — з води. Вода, що є на землі, перетворюється в пару, пара підноситься вгору, там збирається у хмари, перетворюється знову в воду і падає дощем на землю. Так буває вліті, а взимі замість дощу падає сніг, а сніг це й є замерзла вода. Не раз уліті замість дощу падає град, отакі льодяні кульки, що бувають іноді завбільшки з яйце. Це тому, що вліті буває часом угорі над нами холодно, і тоді дощ замерзає й перетворюється в льодяні кульки.

Град іноді винищує збіжжя в полі та збиває з дерев овочі і через це він шкідливий. Сніг не те, він пожиточний, бо, немов теплою периною, охороняє від морозу засіяні восени поля. Безпечно сплять собі під снігом засіяні зеренця, чекаючи на весну, щоб зійти та зеленню вкрити наші лани. А сонечко їх пригріє, а матінка-земля буде годувати, аж поки виросте з зернятко колосся.

Отак то майстерно й мудро Боже Провидіння влаштувало все в нашій природі.

КАПРАЛ ЧИ ГЕНЕРАЛ?

Гурток вояків підіймав велику колоду. Капрал доглядав за їх роботою. Колода була дуже важка, і вояки не могли дати собі ради.

Надійшов старий, поважний чоловік, подивився на вояків і запитав капрала:

— Чому їм не допоможеш? Адже бачиш, як їм важко!

— Не мушу! — відповів той гордо. — Я капрал!

Старий чоловік підійшов до вояків, поміг їм і, відходячи, сказав до капрала:

— Капрале, ніколи не помагай воякам, а поклич на поміч генерала.

Капрал лише усміхнувся, думаючи, що то кепський жарт. Але то не був жарт, бо тим чоловіком, що поміг воякам, був генерал Юрій Вашингтон, майбутній перший президент Америки.

Капрал не пізнав його в цивільному одягу.

М. Б.

ПРИГОДИ ВОВКА НЕСИТОГО

21. ВОВЧИК ПОЧИНАЄ ХИТРУВАТИ

Що далі ріс наш Вовчик та розумнішав, то більше шкоди було від нього. Забіжить у село і хапає там, що побачить, — чи теля, чи лоша, чи вівцю, а іноді й дитину. Зненавиділи вовка і в селі і в лісі, — бо й тут він нищив чимало усякого звіра. Стали люди його боятися. Де лиш його вглянуть, то зараз кожний із ломакою, з вилами або сокирою за ним женеться.

От іде отара овець, таку куряву підняла по дорозі, що світу Божого не видно. Вовчик уже й тут, — за курявою до овець підкрадається. Але доглянув вовчика старий чабан та з добрим києм до нього:

— А чого ти тут, вовцюгане, у куряві ходиш? Звинувся Вовчик та й каже:

— Волять мене очі, а курява, кажуть, очам помагас.

— Коли я тебе ще раз побачу, — відказує чабан, — заболять тебе і ребра, і ніяка курява тобі не допоможе!

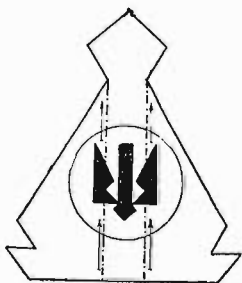
Другим разом застукав його господар коло свого двору.

— Ти чого на це теля так заглядаєш?

Вовк сюди-туди ниць:

— Для твого теляти та й у двір не заглядати! — відказав та й драла із села.

(Продовження буде)

Розв'язка рисункової загадки-фігури з попереднього числа „Веселки”, стор. 14-га.

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

ДИТИ З ТРЕНТОНУ ВШАНОВУЮТЬ КОБЗАРЯ

Юні сумівки Марійка Булат, Марійка Кльоц, Марта Семкович, Ірина Максимів прислали спільно гарний допис про святкування дітьми Ювілейного Шевченківського Року в Трентоні, Н. Дж.:

Дорога „Веселко!” Ювілейний Концерт — „Українська Молодь в поклоні Т. Шевченкові” влаштували спільно пластуни, сумівці, учні Українського Музичного Інституту та Школи Українознавства в Трентоні під проводом своїх виховників і учителів.

Хор пластунів і юних сумівців відспівав американський гімн та „Заповіт” Т. Шевченка в супроводі мандолінової оркестри під проводом п. Я. Лабки. Доповідь про життя Т. Шевченка для зібраних на сцені пластунів і сумівців виголосив пл. сеп. Т. Крупа. Під час гутірки діти декламували вірші Поета. Участь взяли: Роман Осадца, Христя Головчак, Степан Швець, Тарас Маціканич, Яромир Крупа та Ігор Гіль.

Мандолінова оркестра Юного СУМ-у відіграла „Думи мої” та „Рідна мово”, а учні класи скрипки Українського Музичного Інституту — Христя Татомир, Марія Булат, Орест Надрага, І. Парубченко, Ігор Скрипчук та Володимир Саган відіграли низку композицій.

Пластунка-повачка Мирослава Шевців декламувала „Світає”, а маленька Ляриса Крупа сказала віршик про Шевченка. „Посланіє” рецитували збірно пластунки-юначки Віра Лямпіка, Марійка Гафткович та Марійка Щербик.

Учителька п-ні Ірина Скрипчук підготувала сценку з „Веселки” п. наг. „Процай, Кирилівко” Р. Завадовича.

На закінчення хор Пласту й СУМ-у відспівав „Садок вишневий” та український гімн.

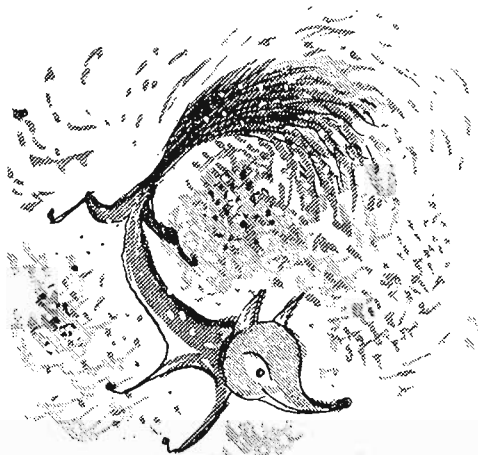
Каже так зима: „Гу-гууу!
Всіх засиплю я в снігу!..”

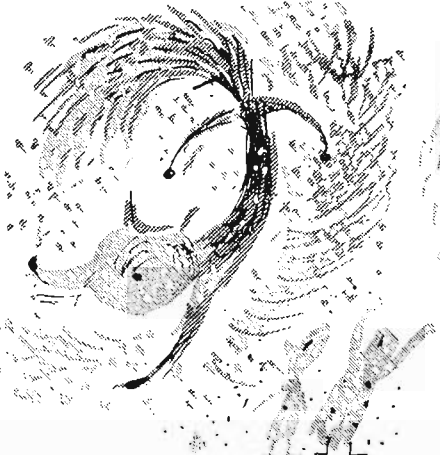
А лисичка: „Ха-ха-ха!”
Тільки хвостиком маха.

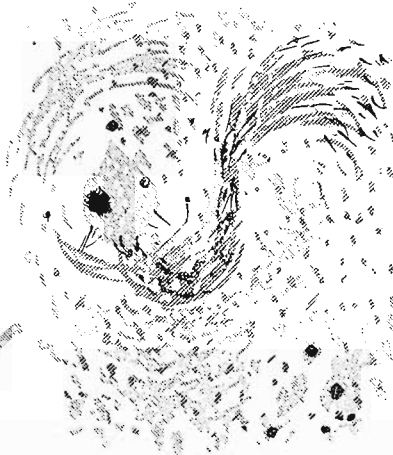
„Я про сніг отой не дбаю
І хвостом позамітаю!”

Замахала: фіть-фіть-фіть!
Закурила на весь світ...

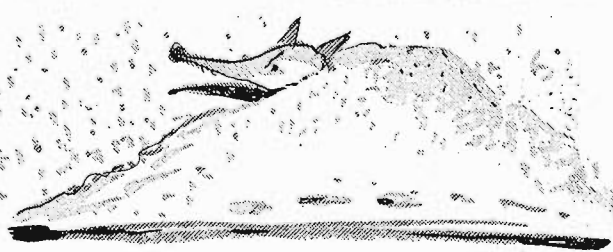
Закурила, задимила,
Що не видно вже й Данила.

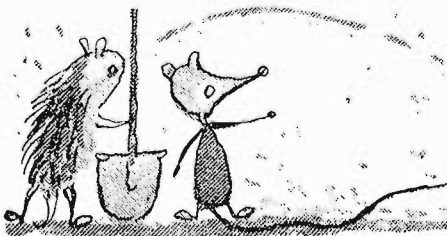
Ні Данила, ні Михайла,
Ні лисички, ні махайла.

Утомилась: „Хе-хе-хе”...
А той сніг, як був, так є!

Нишком сіла, в лапи хуха,
А той сніг їй вже по вуха...

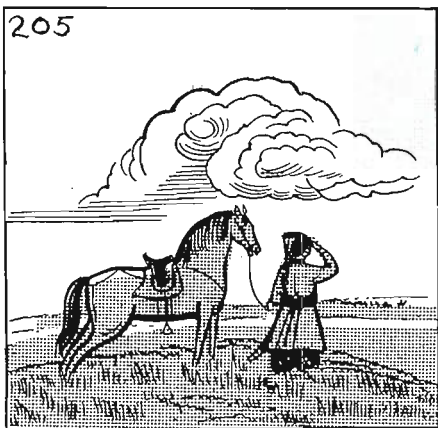

За годину ж, пане Грицю,
Ледве відгребли лисицю...

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК ІСТОРИЧНА КАЗКА UKRAINIAN TALE БОHDAN, KOZAK-SORCERER

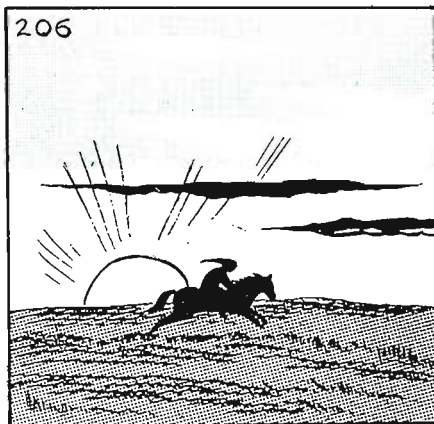
РОЗДІЛ XIII: СТЕПАМИ ДОДОМУ

CHAPTER XIII: HOME THROUGH THE STEPPES

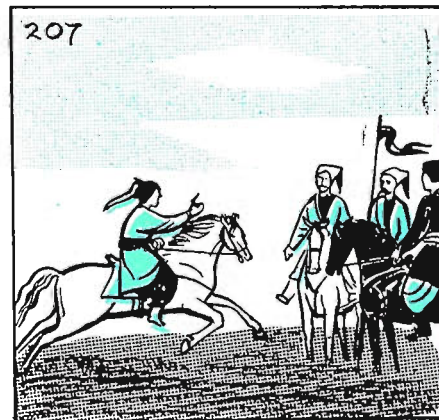
Третього дня під вечір передові стежі побачили якесь кінне військо.

On the third day in the evening the scouts saw in the steppe a strange cavalry.

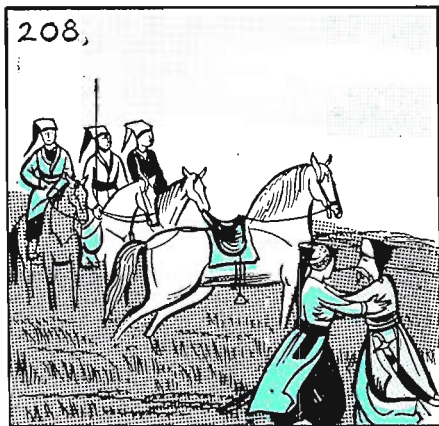
Від нього відокремився вершник і пустився галопом у сторону запорізького війська.

A rider separated from it and approached the Kozak army at a gallop.

— Богдан! Богдан-характерник! — з подивом загукали запорожці, коли вершник замахав шапкою.

“Bohdan! Bohdan-Sorcerer!” — exclaimed the Kozaks in amazement when the rider waved his cap.

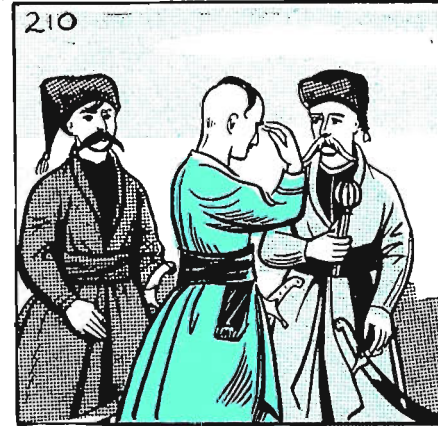
— Ось вони, мої діти — підводні „характерники” та визволені бранці! — закричав Богдан, падаючи в міцні обійми кошового.

“Here they are, my children — underwater ‘sorcerers’ and liberated prisoners!” — Bohdan called out, falling into the strong embrace of the Koshovy.

І, за старим козацьким звичаєм, підлетіли вгору тисячі шапок на честь преславного лицаря.

And according to the old Kozak tradition, thousands of caps were thrown into the air in honor of this brave knight.

А Богдан-характерник, дякуючи Богові за допомогу, розмахисто перехрестився.

And Bohdan-sorcerer, thanking God for His help, crossed himself with a flourish.

(Кінець розділу)

(The end of the chapter)